

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>**Zakonita selitev v tujino z otroki****Zakonita selitev v tujino z otroki**

Avstrija

1 V katerih primerih lahko eden od staršev zakonito premesti otroka v drugo državo brez soglasja drugega starša?

1.1 Najprej je treba opozoriti, da je bilo pravo, ki ureja razmerje med starši in otroki, obsežno spremenjeno z zakonom iz leta 2013 o spremembi zakona, ki ureja razmerje med starši in otroki, in zakona o imenih (*Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz*) (BGBl I 2013/15), ki je v Avstriji začel veljati 1. februarja 2013. Odtlej pravila o prebivališču vsebuje člen 162 splošnega civilnega zakonika (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*), vendar se ta pravila ne bi smela razlagati ločeno, temveč v povezavi z drugimi določbami, ki urejajo razmerje med starši in otroki.

1.2 Starš lahko vsekakor otroka premesti v drugo državo brez soglasja drugega starša, če je bila staršu, ki želi premestiti otroka, prvič, dodeljena izključna pravica do varstva in vzgoje, drugič, če je s premestitvijo vnaprej seznanil drugega starša in, tretjič, če ta v razumnem času ni izrazil nasprotovanja in posledično pri sodišču ni vložil zahtevka za odvzem ali omejitev pravice do varstva in vzgoje. Če se drugi starš obrne na sodišče, mora sodišče odločiti, ali je premestitev zakonita ali ne. Sodišče lahko za zaščito odločitve o spremembi prebivališča odredi tudi prepoved odhoda z otrokom v tujino (člen 107(3)(4) zakona o nepravdnem postopku (*Außerstreitgesetz – AußStrG*)).

Drugi starš mora upoštevati izjavo starša, ki mu ni bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje, glede selitve v tujino, če je želja, izražena v izjavi, bolj v skladu z otrokovo koristjo.

Če starš, ki mu je dodeljena izključna pravica do varstva in vzgoje otroka, z načrtovano selitvijo ni seznanil drugega starša – obveznost seznanitve zanj velja v bistvenih zadevah (člen 189(1)(1) ABGB, kar vsekakor vključuje selitev v tujino) – ali če se preseli v tujino kljub precejšnjemu nasprotovanju drugega starša, kljub temu (če drugi starš nima zakonite pravice do varstva in vzgoje) ne gre za kršitev prava o izvrševanju pravice do varstva in vzgoje v smislu člena 3 Haaške konvencije o protipravnem odvzemu otrok, temveč samo za kršitev določb avstrijskega družinskega prava, ki urejajo notranje razmerje med starši, kar lahko ima družinskopravne posledice (od navadnega opomina do prenosa pravice do varstva in vzgoje).

1.3 Če je pravica do varstva in vzgoje dodeljena obema staršema, morata to pravico, kolikor je to izvedljivo in mogoče, izvrševati sporazumno (člen 137(2), zadnji stavek, ABGB).

Razlikovati je treba med primeri, v katerih otroka v tujino odpelje (a) starš, v čigar gospodinjstvu je otrok večinoma v varstvu, ali (b) drugi starš, v čigar gospodinjstvu otrok tako ni večinoma v varstvu. Starš, v čigar gospodinjstvu otrok ni večinoma v varstvu, vsekakor ravna nezakonito v smislu člena 3 Haaške konvencije o protipravnem odvzemu otrok. Za starša, v čigar gospodinjstvu je otrok večinoma v varstvu, je pravni položaj bolj zapleten.

Zgoraj navedeni člen 189(1)(1) ABGB o obveznosti seznanitve drugega starša v bistvenih zadevah se uporablja tudi, kadar je pravica do varstva in vzgoje dodeljena obema staršema (člen 189(5) ABGB). V zvezi z vprašanjem, ali neseznanitev drugega starša, ki mu je prav tako dodeljena pravica do varstva in vzgoje, na podlagi člena 189(5) v povezavi s členom 189(1)(1) ABGB sama po sebi pomeni kršitev prava o izvrševanju pravice do varstva in vzgoje v smislu člena 3 Haaške konvencije o protipravnem odvzemu otrok ali ne, obstajajo različna strokovna mnenja. Vrhovno sodišče (*Oberster Gerichtshof*) je odgovorilo pritrdilno (6Ob 170/16t).

Tudi v tem primeru je treba upoštevati izjavo starša, v čigar gospodinjstvu otrok ni v varstvu, če je v njej izražena želja bolj v skladu z otrokovo koristjo. Ne glede na to, ali se neseznanitev označuje kot protipravna kršitev prava o izvrševanju pravice do varstva in vzgoje v smislu Haaške konvencije o protipravnem odvzemu otrok, lahko pomeni ravnanje v notranjem razmerju, ki je v nasprotju z avstrijskim družinskim pravom in ima zgoraj navedene posledice.

1.4 Če je bila pravica do varstva in vzgoje dodeljena obema staršema, ne da bi bilo ugotovljeno, v čigavem gospodinjstvu je otrok večinoma v varstvu, je treba dobiti soglasje drugega starša. Če ni soglasja drugega starša, se lahko pri pristojnem skrbstvenem sodišču (*Pflegschaftsgericht*) vložijo zahtevek za izdajo odločbe. Sodišče mora v odločbi upoštevati tako otrokovo korist kot tudi pravice staršev do zaščite pred nasiljem, prostega gibanja ter svobode opravljanja poklicne dejavnosti (člen 162(3) ABGB). Vendar ima vsak od staršev tudi v tem primeru pooblastila za zastopanje v razmerju do tretjih oseb samo, dokler pravica do varstva in vzgoje (na področju pravice do določitve otrokovega prebivališča) ni pravnomočno ali začasno odvzeta.

2 V katerih primerih je za premestitev otroka v drugo državo nujno soglasje drugega starša?

Soglasje drugega starša je vsekakor potrebno, če staršu, ki želi premestiti otroka, bodisi (a) ni bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje bodisi (b) mu je bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje, vendar otrok ni večinoma v varstvu v njegovem gospodinjstvu.

Kadar se (a) starš, v čigar gospodinjstvu je otrok večinoma v varstvu, ali (b) starš, ki ima izključno pravico do varstva in vzgoje, želi z otrokom preseliti v drugo državo, mora v notranjem razmerju izpolniti obveznost seznanitve v skladu s členom 189 ABGB (glej odgovor na 1. vprašanje) in upoštevati izjavo seznanjenega starša, če je ta bolj v skladu z otrokovo koristjo.

3 Kako je mogoče otroka zakonito premestiti v drugo državo, če drugi starš za premestitev ne da potrebnega soglasja?

3.1 Če je bila pravica do varstva in vzgoje dodeljena obema staršema, ne da bi bilo ugotovljeno, v čigavem gospodinjstvu bo otrok večinoma v varstvu, se mora starš, ki želi otrokovo prebivališče prenesti v tujino brez soglasja drugega starša, obrniti na pristojno skrbstveno sodišče. Sodišče mora v odločbi o odobritvi upoštevati tako otrokovo korist kot tudi pravice staršev do zaščite pred nasiljem, prostega gibanja ter svobode opravljanja poklicne dejavnosti (člen 162(3) ABGB).

3.2 Če staršu, ki se želi z otrokom preseliti v tujino, sploh ni bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje ali če otrok ni večinoma v varstvu v njegovem gospodinjstvu, lahko ta starš pri sodišču vložijo predlog za odvzem ali omejitev pravice drugega starša do varstva in vzgoje (in – po potrebi tudi samo delni – prenos pravice do varstva in vzgoje nase). Zlasti bi lahko sodišče kot blažji ukrep v primerjavi z odvzemanjem pravice do varstva in vzgoje odvzelo tudi zakonsko obvezni pravici do soglasja in odobritve ali nadomestilo zakonsko obvezno soglasje ali odobritev, če ni utemeljenih razlogov za zavrnitev (člen 181(1) ABGB).

3.3 Starš, ki mu je bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje ter v čigar gospodinjstvu je otrok večinoma v varstvu, mora seznaniti drugega starša in mu omogočiti, da izrazi svoje mnenje (člen 189 ABGB), vendar njegova seznanitev in soglasje nista pogoj za odhod v tujino.

4 Ali za začasno premestitev (npr. dopust, zdravstvena oskrba itn.) in za trajno premestitev veljajo ista pravila? Priložite ustrezne obrazce za soglasje, če ti obstajajo.

Tudi v zvezi z začasno premestitvijo v primeru skupne pravice do varstva in vzgoje morata starša to pravico, kolikor je to izvedljivo in mogoče, izvrševati sporazumno (člen 137(2), zadnji stavek, ABGB). Vendar dokaz o takem sporazumu ni pogoj za odhod v tujino.

Kljub temu je popolnoma zakonito, da se sporazum ne zahteva, na primer za spontan obisk starih staršev v tujini ob koncu tedna, če drugi starš v tem času tako ali tako ni nameraval imeti stikov z otrokom (v takem primeru sporazum sploh ne bi bil mogoč).

Enako velja, kadar je treba drugega starša zgolj seznanimi (člen 189(1) ABGB), vendar je od okoliščin posameznega primera (npr. trajanja, namembnega kraja in namena potovanja) odvisno, ali je sploh treba začasno premestitev šteti za bistveno zadevo.

Zadnja posodobitev: 05/06/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.